gemeente Berkelland

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Andra Weg, Jeroen Vredegoor GroenLinks, Jorrit Hondorp PvdA, René Lesuis D66
Datum indiening vraag: 27 juni 2025
Datum verzending antwoord: 30 juni 2025

Raadsvergadering van: 1-7-2025

Onderwerp: ecologisch Bermbeheer

In 2018 heeft een inventarisatie naar ecologische waarde plaatsgevonden door Buiting advies. In 2021 heeft blijkbaar een evaluatie plaatsgevonden. Er zijn een aantal praktische problemen geconstateerd. Daarnaast wordt geconcludeerd dat het ecologisch beheer goed gaat.

Vraag: Wat betekent dit? Kan er iets gezegd worden over de resultaten wat betreft flora en fauna nu al enige tijd ecologisch beheer plaatsvindt?
Heeft nadien nog een inventarisatie plaatsgevonden van de effecten van het ecologisch beheer? Wat zijn resultaten wat betreft flora en fauna?
De wethouder heeft ook aangegeven dat er een nulmeting t.a.v. ecologische waar c.q. biodiversiteit zou zijn gedaan. Wat bedoelde de wethouder daar precies mee en kan deze nulmeting aan de gemeenteraad ter inzage gegeven worden?
Antwoord:
De (interne) evaluatie van 2021 was vooral bedoeld om de uitvoering te evalueren. We hebben naar aanleiding daarvan enkele verbeteringen in de werkwijze toegepast waardoor we ook daadwerkelijk in staat waren 42% van het bermenareaal ecologisch te beheren.
De 'nulmeting' geeft aan op welke plekken we welk type berm hebben. Het overgrote deel van de bermen heeft een type met een lage ecologische kwaliteit. Dit is in onze beheersystemen vastgelegd. Op basis van deze nulmeting/inventarisatie is het mogelijk om meer van het bermareaal ecologisch te gaan beheren mits we daarvoor het goede beheermaterieel krijgen. Het is niet eenvoudig om dit kaartmateriaal uit de beheersystemen aan de hele raad inzichtelijk te maken.

Door meer meters ecologisch te beheren gaan we er vanuit dat we een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit leveren.

Vervolgvragen resultaten flora en fauna in bermen en kaartmateriaal beschikbaar stellen

Vraag 1
U geeft aan dat het niet eenvoudig is om kaartmateriaal uit de systemen te krijgen. Op welke wijze informeert u dan gemeenteraadsleden en inwoners over het bermbeheer in hun eigen leefomgeving? Dus welk beheer de bermen in hun buurt krijgen?
Antwoord:
We gaan dat doen met behulp van digitaal kaartmateriaal, dat via de gemeentelijke website te raadplegen zal zijn. Dat vraagt naast het maken van geschikt kaartmateriaal om het inregelen van een aantal processen en systemen. Daarnaast volgt een communicatietraject waarin we een informatieavond en een schouw met geïnteresseerden opnemen

Vraag 2
Kunnen inwoners met ecologische kennis op verzoek kaartmateriaal met bermtype en beheervorm krijgen voor de inventarisatie van flora en fauna?
Antwoord:
Ja, dat is altijd mogelijk. Dat zal maatwerk zijn. In overleg bepalen we welke data en in welke vorm. Voor deze groep inwoners is de schouw waarschijnlijk interessant.

Qua monitoring is in hoofdstuk 12 onderstaande is opgenomen in het bermbeheerplan:

> ***Monitoring resultaten (nulmeting, monitoring)***
> In 2018 zijn de bermen van Berkelland in kaart gebracht op basis van een beperkt aantal bermtypes. De gebruikte systematiek is echter maar beperkt geschikt als basis voor monitoring van de ontwikkelingen en de ecologische resultaten.
> Om een beter en meer betrouwbaar beeld te krijgen van de ontwikkelingen en resultaten op de kortere en middellange termijn wordt in 2026 een monitoringsplan opgesteld. Uitgangspunt is dat een aantal proeflocaties wordt bepaald en vervolgens wordt gemonitord.

> In 2026 vindt een nulmeting plaats en in 2028 en 2034 volgt een nieuwe monitoringsronde op basis waarvan ontwikkelingen en resultaten inzichtelijk worden.

Vervolgvragen monitoring resultaten en 0-meting

Alle bermen die door de gemeente Berkelland worden beheerd zijn, in opdracht van de gemeente, in de zomer van 2018 in het veld geïnventariseerd en beoordeeld op basis van een hiervoor op maat ontwikkelde bermtypenindeling. Dat zijn 11 bermtypes. Ook is aandacht besteed aan de ecologische potenties. Per bermtype zijn optimaal ecologische bermdoeltypen en een daarbij passend beheertype toegekend (pagina 4 Bermbeheerplan gemeente Berkelland 2019). In hetzelfde bermbeheerplan zijn alle 11 bermtypen nader uitwerkt (beschrijving, ecologische waarde en kensoort/doelsoorten (flora en fauna) bruikbaar voor monitoring.

Vraag 3
Kunt u uitleggen wat er met deze gegevens uit 2018 is gebeurd en wat nog ontbreek voor een 0-meting? Vormen deze gegevens een goede basis voor verdere monitoring?
Antwoord:
De gegevens zijn beschikbaar, maar monitoring op de ecologische ontwikkelingen heeft (nog) niet plaatsgevonden. We hebben wel de waarnemingen van onze medewerkers in het veld ten aanzien van de optredende verschraling. In de afgelopen jaren zijn er ook areaalwijzigingen geweest. De gestelde vragen zijn juist en daarom onderdeel van een op te stellen monitoringsplan.

Vraag 4
Waarom wordt de in 2025 geplande monitoringsronde uitgesteld en wordt opnieuw begonnen met een 0-meting?
Antwoord:
De verbeterslag van de afgelopen drie jaren heeft gezorgd voor wijzigingen in het beheerareaal en ook in de beheeraanpak. Dat maakte monitoring tot nu toe minder logisch. Een nieuw en concreet beheerplan, zoals dat nu voorligt. is daarom het voor de hand liggende moment om een nulmeting te doen en monitoring te starten.

Vraag 5
Is het een optie om alleen een 0-meting te doen bij de bermen die in 2018 niet geïnventariseerd zijn (bermdelen destijds in gebruik als agrarisch gewasperceel) en vervolgens met behulp van de 0-meting uit 2018 in 2025 een flora- en fauna monitoring uit te voeren? Zo nee, waarom niet?
Antwoord:
Dat is een zinvolle suggestie, maar dat is afhankelijk van de wijzigingen in het beheerareaal, de wijzigingen in de beheeraanpak en de bruikbaarheid van de beschikbare gegevens. Ook

deze vragen zullen daarom onderdeel zijn van het op te stellen monitoringsplan, dat wij op basis van het beheerplan opstellen.

Vervolgvragen raakvlakken GLB/Eco-regeling

Raakvlakken met Gemeenschappelijk landbouwbeleid (pag. 6).
Gesteld wordt dat de areaaldelen "overige ruimten" (achter de wegbermen) op verzoek door aangelanden in beheer en onderhoud worden gegeven mits de uitvoeringsregeling GLB 2023 dat toestaat. De eco-regeling is een bedoeld om met de 4% regeling de verduurzaming van de landbouw te stimuleren X.q. Meer landschapselementen te realiseren. Wordt met het overdragen van de zogenaamde overige ruimte van bermen daadwerkelijk toename van landschapselementen gerealiseerd en de verduurzaming van de landbouw gestimuleerd? Zo ja, op welke wijze?
Antwoord:
Daar gaan wij van uit, want dit is het doel van de regeling.

Vraag 6
Het in beheer geven van “overige bermruimte” en de mogelijkheid creëren deze percelen op te geven voor de eco-regeling kan tot gevolg hebben dat op agrarische percelen minder vergroening plaatsvindt. Daar is de ECO-regeling wel voor bedoeld. Op welke wijze zou het opgeven van overheidsgronden voor de eco-regeling kunnen leiden tot een toename van landschapselementen. Graag nadere uitleg.
Antwoord:
Belangrijk: de Eco-regeling staat het gebruik van gronden van derden toe en gaat er daarom vanuit dat het bijdraagt aan het behalen van de vergroeningsdoelen. In de ruimte die het bermbeheerplan biedt voor de Eco-regeling gaat het om percelen áchter de berm(sloot) die soms al bij aangelanden in gebruik zijn. In die gevallen kan ingebruikname en opname in de ECO-regeling leiden tot een toename van landschapselementen.

Vervolgvragen betreffende definiëring “overige bermruimte”.

Vraag:
Wat is de motivatie van B&W om overige ruimte aan derden uit te besteden voor de eco-regeling? En wat is de visie daarover vanuit de bedoeling van de eco-regeling?
Heeft Berkelland die "overige ruimte" in beeld? Om welke oppervlakte gaat dit?
Wat is "onzichtbare ruimte"? Wat is een "gebruiksgrens"?
Wat is in het Omgevingsplan van Berkelland de bestemming van de gronden die in de notitie "overige ruimte" worden genoemd (percelen achter bermsloten). Is dat berm (met dus de bestemming "weg")?
Antwoord:
O.a. vanuit de samenleving kwam dit verzoek. Daarom wil het college de mogelijkheden in het kader van het GLB gaan verkennen. Met onzichtbare ruimte geven we aan dat deze ruimte vaak niet als zodanig direct herkenbaar is. De exacte ruimte hebben we niet in beeld. Met de gebruiksgrens bedoelen we de grens die wel zichtbaar is. De bestemming van de door ons bedoelde overige ruimte is inderdaad ‘weg’/berm’.

Vraag:

Vraag 7
Het antwoord over overige bermruimte is ons nog niet geheel duidelijk. Kunt u een nadere omschrijving geven wat u precies definieert als “overige ruimte”. En kunt u de begrippen onzichtbare grens en gebruiksgrens van de berm nader specificeren en concretiseren zodat iedereen begrijpt welke bermruimte de wethouder aan aangelanden ter beschikking wil stellen en om welke omvang dat kan gaan?
Antwoord:
Het gaat bij ‘overige ruimte’ om volledige kadastrale percelen in gemeentelijk eigendom, die zich áchter de bermsloot of áchter de zichtbare gebruiksgrens van de openbare ruimte bevinden. Een zichtbare gebruiksgrens is dan vaak een afrastering of een sloot. In het veld is

het soms niet zichtbaar of gebruiksgrenzen overeenkomen met kadastrale (eigendoms)grenzen.

We hebben geen zicht op hoeveel percelen geschikt zouden kunnen zijn of wat de totale omvang is. We kennen over de afgelopen vier jaar twee gevallen die aan het licht kwamen door een aankoopverzoek, één in Eibergen en één in Rietmolen. De indruk bestaat dat het om een beperkt aantal geschikte percelen gaat, ook omdat het om gehéle kadastrale percelen moet gaan. We gaan de percelen ook niet aanbieden, maar acteren op verzoeken en bekijken die per geval.

Vraag 8
Wat bedoelt u met het verzoek uit de samenleving? Verwijst u naar de motie M19-09 van 02-07-2019 waarin wordt verzocht bermen beschikbaar te stellen voor akkerrandbeheer? Kun u iets zeggen over de omvang van het aantal verzoeken? Zijn het er 2 of 200? (bij wijze van spreken).
Antwoord:
Er kwamen vragen vanuit agrariërs, soms via een aantal raadsleden, over wat de gemeente kon betekenen in het kader van de ECO-regeling. We hebben vooraf geen zicht op de concrete of eventuele verdere belangstelling voor de regeling.

Vraag:
Wat zijn de juridische gevolgen van het "in beheer geven"?
Welke voorwaarden worden gesteld aan het "in beheer geven"? Welke eisen worden gesteld vanuit ecologisch perspectief? Want verder in de notitie wordt akkerrandbeheer genoemd. Maar akkerrandbeheer is heel wat anders. Dat vindt plaats op akkers en betekent vaak inzaaien. Dat kan zelfs strijdig zijn met ecologisch bermbeheer.
Antwoord:
Dit gaan we verkennen. De basis is een gebruiksovereenkomst waarbij ook de voorwaarden van het GLB tot uiting komen. Het gaat om ruimten of percelen áchter de wegbermen en sloten en enkel als deze kadastraal zijn ingemeten. Binnen de verkenning gaan we toetsen of er uitvoering wordt gegeven aan de groenblauwe dooradering.

Vervolgvragen betreffende (juridische) gevolgen van in beheer geven van "overige bermruimte" voor eco-regeling.

Vraag 9
In de beantwoording van schriftelijke art. 33 vragen van C. Hoftijzer en W. Erinkveld CDA van 4 juli 2023 schrijft u in de beantwoording van de laatste vraag over het in beheer geven van bermen aan aanpalende grondeigenaren o.a. het volgende: "*tenslotte zijn er ook nog **financiële**, **wettelijke** of **aanpalende regelingen** die in kaart gebracht moeten worden en die van invloed zijn*". En "*we nemen alle factoren mee in een advies aan u voor een nieuw bermbeleid- en bermbeheerplan waaraan op dit moment wordt gewerkt en dat begin 2024 aan u wordt voorgelegd*"
Wij missen deze van invloed zijnde regelingen, de gevolgen ervan. Waarom zijn de gevolgen niet ter voorbereiding op deze notitie verkend en voor de gemeenteraad inzichtelijk gemaakt? Dat helpt bij het nemen van een gedegen besluit.
Antwoord:
Het planonderdeel dat ingaat op het in gebruik geven van percelen voor de ECO-regeling gaat niet over de wegbermen, maar juist over gronden áchter de wegbermen. Daarover staat voldoende aan wettelijke context in het beheerplan. In hoofdstuk 8 staat onderbouwd waarom we de wegbermen zelf blijven onderhouden.

Vraag 10
Graag ontvangen we deze verkenning voorafgaand aan de besluitvorming over dit plan met eveneens informatie over mogelijke effecten van het ter beschikking stellen van bermdelen voor de eco-regeling. Te denken valt aan de aspecten staatssteun, organisatielast,

fraudegevoeligheid, sturingsverantwoordelijkheid op de te leveren prestaties door B&W, mogelijke invulling van GLB-vereisten, mestplaatsingsruimte, de duur en de tijdigheid van de eco-regeling.

Antwoord:

Basis voor het onderdeel 'akkerrandbeheer' in hoofdstuk 8 van het beheerplan is de ECO-regeling met alle eisen, randvoorwaarden en de juridische onderbouwing. Het onderdeel in hoofdstuk 8 voegt een aantal voorwaarden toe, waaronder gemeente Berkelland wil meewerken aan de regeling. Zoals aangegeven gaan we dat op basis van concrete verzoeken uitwerken en in overeenkomsten vastleggen.

Vraag 11

Kunt u een toelichting geven betreffende de voorwaarde dat die bermdelen kadastraal ingemeten moeten zijn?

Antwoord:

Het gaat erom dat een perceel alleen in gebruik kan worden gegeven (ten behoeve van de ECO-regeling) als het om één geheel kadastraal perceel gaat. Een gedeelte van een perceel is dus niet aan de orde. Enkel onder die voorwaarde zijn we in staat om het gebruik op te nemen in het vastgoedbeheersysteem. Vanuit dat vastgoedbeheersysteem zijn we vervolgens in staat om de nodige acties te ondernemen met als doel het behouden van het gebruiksrecht en het voorkomen van verjaring.

Vraag:

Wat betekent "in beheer geven" voor registratieve/administratieve/toezicht werkzaamheden voor Berkelland?

Antwoord:

Omdat we starten/gaan verkennen, weten we niet bij voorbaat wat het exacte potentieel is van het in beheer geven van locaties. We gaan er vanuit dat deze beperkt is.

Vraag:

De gemeente besteedt aandacht aan Akkerrandbeheer (bladzijde 27) door agrariërs maar dat staat los van bermbeheer. Bovendien: mogelijk staat deze aanpak haaks op gewenste verschraling en biodiversiteit, zeker als akkerrandbeheer bestaat uit het jaarlijks inzaaien van een of enkele soorten eenjarigen. Waarom zou de gemeente dan toch willen overwegen om delen van bermen op eigen grond voor akkerrandbeheer aan agrariërs in gebruik te geven in het kader van een Beheerplannen ecologische wegbermen?

Antwoord:

Het GLB gaat net als wij uit van verbetering van de ecologische waarde, daarnaast moet het beheer voldoen aan de groenblauwe dooradering (ecologisch netwerk).

Vraag 12 :

Welke functie bij de gemeente beoordeelt de aanvragen voor gebruik en beheer van de overige bermruimte?

Antwoord:

De regeling vereist een nog op te stellen processchema, maar betrokkenen zullen in ieder geval zijn de adviseurs platteland en biodiversiteit, vastgoed, wegbeheer en groenbeheer.

Vraag:

Op pagina 27 wordt gesproken over akkerrandenbeheer. Akkerrandenbeheer vindt gebruikelijk plaats op akkers. Betekent de geboden mogelijkheid op pagina 27 dat delen van de huidige bermen voortaan als akker worden beschouwd en als zodanig kunnen worden opgegeven voor het GLB?

Antwoord:

Wij gaan de bestemming niet wijzigen en gaan ervan uit dat de nieuwe wijze van beheer een ecologische meerwaarde heeft boven het huidig beheer. We benadrukken dat het een verkenning betreft, geen recht.

Vraag:
Kan Buiting advies voor inwoners en organisaties nog een keer een presentatie geven?
Kan voor inwoners inzichtelijk gemaakt worden welke bermen op welke manier beheerd worden? Dit kan betrokkenheid vergroten.
Antwoord:
Dit kan eventueel. We gaan nog een informatiecampagne opzetten (inclusief flyer) met een toelichting op het ecologisch bermbeheer. We gaan ook de mensen die de bermen zelf maaien actief informeren en uitleggen waarom dit ongewenst is.

Opmerking:
Wij zijn blij dat u aangeeft dat er een bijeenkomst georganiseerd kan worden. Wij plannen deze graag z.s.m. na het zomerreces 2025.

Vraag:
Wat is de bestemming van "overige ruimte" in het Omgevingsplan van Berkelland? Met andere woorden is "overige ruimte" berm? En valt dit dus onder de bestemming "weg"? "Overige ruimtes" in bermen zijn deze nu in beheer van de gemeente? Welk beheer vindt daar nu plaats?
Antwoord:
Zie de beantwoording hierboven.

Vraag 14
De vraag welk beheer daar nu plaatsvindt is niet beantwoord. Welk beheer vindt er plaats?
Antwoord:
Omdat we de bewuste percelen nog niet in beeld hebben is het gebruik dat ook niet. Het kan groen- of bermbeheer zijn, maar mogelijk ook gebruik als weide- of landbouwgrond. Dat zullen de concrete situaties waarvoor verzoeken worden gedaan moeten uitwijzen

Vraag:
Wat is "onzichtbaar eigendom"?
Antwoord:
Zie de beantwoording hierboven.

Vraag 15
Het antwoord is niet duidelijk. Kunt u het uitleggen? Zie reden verzoek hierboven.
Antwoord:
Daarmee bedoelen we gemeentelijk eigendom, dat in het veld niet als zodanig herkenbaar is.

Vraag:
Betekent "aangelanden" dat in principe iedere inwoner een verzoek kan indienen om een zogeheten overige ruimte te beheren c.q. in onderhoud te nemen?
Antwoord:
Nee, alleen aangelanden in het kader van de GLB regeling.

Vraag 16
Hebt u uitgezocht of het juridisch mogelijk is om één specifieke groep inwoners te bevoordelen?
Antwoord:
Dat is niet aan de orde. Het gaat om ingebruikname op basis van een verzoek van een initiatiefnemende aangelande en dat is ook binnen de kernen gebruikelijk. Elke aanvraag wordt op meerdere vlakken getoetst, ook juridisch.